

UNITÁŘSKÉ LISTY

Prosinec 2009 • Ročník 16

Vánoce, Santa
nebo Slunovrat?

12

MĚSÍČNÍK SPOLEČENSTVÍ UNITÁŘŮ

Obsah Unitářských listů

PROSINEC 2009

Rubriky

Slovo na cestu	3	Texty	
Meditace: Slunovrat přináší...	20	Stále aktuální	4
Letem unitářským světem	22	O Vánocích, které nechtěly být	5-7
Zprávy z ústředí NSČU	22	Jak prožít tento čas	8-11
Události-komentáře	23-24	Vánoce, Santa nebo...	12-16
Čtení na pokračování	25-28	Vánoční příběh - smutný...	17-18
Povídka	29-30	Balada vánoční	19
Humor solí života	31	Pro vaše povzbuzení	21

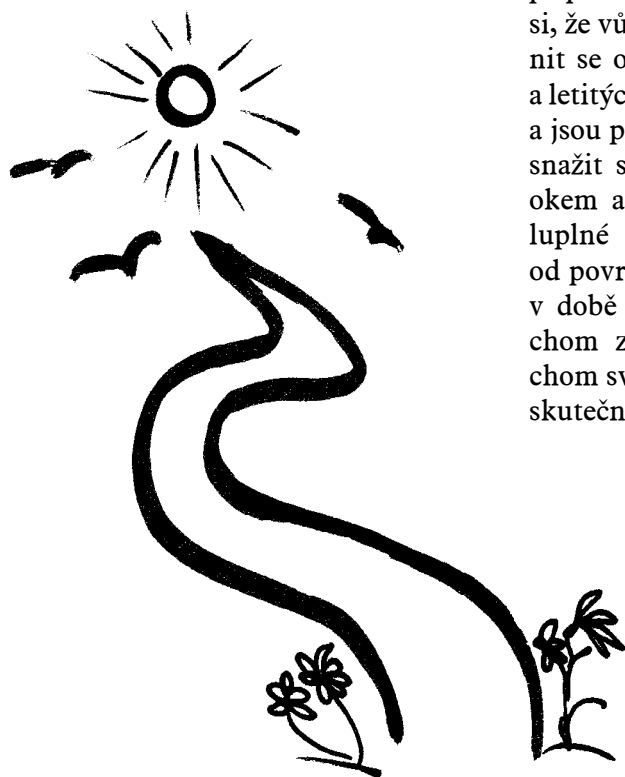

UNITÁŘSKÉ LISTY vydává měsíčně Pražská obec unitářů pro členy, příznivce a přátele v Pražské obci unitářů, Místní skupině unitářů v Liberci, Obci širšího společenství. Názory v příspěvcích našich členů nemusí vyjadřovat názor redakce. Uzávěrka příspěvků vždy do 7. dne každého měsíce. Příspěvky do Unitářských listů pošlete e-mailem na adresu unitaria-praha@unitaria.cz nebo do kanceláře POU, Karlova 8, 110 00 Praha 1.

Redakce: OŠS: Petr Samojský; POU: Mirek Katzl, Romana Radová, Kateřina Samojská; MS Liberec: Jasoň Havlín. Odpovědný redaktor: Petr Samojský. Technická redakce: Mirka Kmentová a Marie Pichrtová. Výtvarný doprovod a ilustrace: Jana Hrevušová a archivní zdroje. Grafický návrh a sazba: Jiří Kloboučník. Jazyková korektura: Miloš Hlávka. Registrace: MK ČR E 13407.

Mikuláš s čertem a andělem, maratón po obchodech při shánění dárků, zabíjení kapra, zdolání několika láhví sektu na Silvestra, to je pro mnohé občany naší země několik nedotknutelných zvykových tradic, přináležejících k tomuto ročnímu období. Naším úkolem, jako duchovně svobodných poutníků na cestě životem, je snažit se oprostit zrno od plev, což v tomto případě znamená připomenout si, že vůbec není nezdravé vymanit se občas z okovů stereotypů a letitých zvyků, které už vyčpěly a jsou prázdné. Naším úkolem je snažit se dívat na svět bystrým okem a snažit se oddělit smysluplné od plytkého, autentické od povrchního. Zkusme to i teď, v době vánoční. Ne proto, abychom zbytečně bořili, ale abychom své duši nabídli to, po čem skutečně touží.

Petr Samojský

STÁLE AKTUÁLNÍ

Poselství N. F. Čapka čtenářům Cest a cílů před 80 lety

Až toto číslo přijde do rukou čtenářů, budou Vánoce. Jedni je budou slavit, protože je to krásný zvyk, plný poesie a radosti a lásky k dětem. Přidá se tedy k houfu a bude se snažit také někomu trochu radosti způsobit. A dobře učiní. Jiní k tomuto zvyku přidají víru, že se v tu dobu z lidské matky bez lidského otce narodil bůh – člověk jako nemluvně. Jestli oni při tom položí důraz na nějaké přítomné dobro, které chtějí vykonat, také bude dobře a jejich víra jim neublíží. A opět jiní budou vzpomínat, jak se slavily Vánoce u národů, dokud o křesťanství nevěděly, totiž jako Slunovrat, a jak na tyto pohanské slavnosti navázalo křesťanství svoji vánoční legendu, ozdobenou idylou pastýřů a mudrců od východu. Jestli při tom něco dobrého vykonají a někomu radost způsobí, také dobře učiní. Všichni budou souzeni podle slov Ježíšových, totiž podle toho, co komu dobrého učinili, a ne podle toho, co při tom věřili.

Redaktor tohoto listu bude o Vánocích zvláště vzpomínat svých třech vnoučátek. Dvě jsou v Americe, na ty bude tedy jen vzpomínat, ale třetí je v Praze, a to si pozval na Vánoce s jeho rodiči do svého domova v Radošovicích, aby se s ním a se svými dětmi poradoval. A také všem milým čtenářům přeje, aby jejich letošní Vánoce byly bohaté radostí a vším dobrým.

(Cesty a cíle VII, 1929: 75-76)

O VÁNOCÍCH, KTERÉ NECHTĚLY BÝT

Josef Čapek

Tak poslouchejte. Byl jednou takový rok, nu, za nic ten celý rok nestál. Pánbůh ví, co to tehdy do lidí vlezlo, ale všichni byli v tom roce nějací – mrzcí. Byli zlí, závistiví, jeden druhému nic dobrého neudělal, inu, nějaké mizerné to v tom roce na celém světě bylo. A děti – děti, ty zvlášť v tom roce byly nějak špatné a protivné. Nechtěly se česat a mýt, nechtělo se jim chodit do školy, vybíraly si v jídle, byly hádavé a ubrečené, líné a nepořádné, nedávaly ve škole pozor, ošklivě psaly a špatně počítaly a dělaly do sešitů kaňky, nadávaly si a říkaly škaredá slova a zlobily rodiče, nu, vůbec tedy byly v tom roce náramně nevydařené. Moc špatně to tehdy na světě vypadalo, a tak to bylo v lednu i v únoru, v březnu i v dubnu, v květnu a červnu, v červenci i v srpnu a ještě pak i v září, v říjnu i v listopadu, a pořád to s těmi dětmi nebylo lepší. A už tu byl prosinec a bylo to, zvlášť s těmi dětmi, ještě spíš horší. A tu se stalo, že si Vánoce řekly: Tak vida, už je tu prosinec a v prosinci mají být Vánoce. Ale lidé jsou nedobří a děti čím dále tím protivnější; ani se už dívat na to nemůžeme. Když je to letos s lidmi i dětmi na světě tak špatné, tak jim to za trest uděláme tak, že nepůjdeme, že žádné Vánoce letos nebudeme. A tak si to ty Vánoce umínily, že v tom roce nebudou.

Nu jak! Docela prostě! bylo to v novinách. Ty Vánoce daly oznámení do novin:

Čtěnému obecenstvu! Oznamujeme, že za příčinou lidské i dětské špatnosti letos žádné Vánoce nebudeme. S veškerou úctou, Vánoce

Á, panečku, tohle byla rána! Už několik dní před Štědrým večerem to začalo vypadat nějak divně. Sníh nebyl, žádné sáňkování, na lyže ani pomyslení, pořád jen pršelo, černo a samé bláto.

Aha – a lidé se lekli, že?

Ba ne, nic se nelekli, takoví byli lidé v tom roce špatní, že se nelekli a řekli si: Nech si, ať si žádné Vánoce nepřijdou, z toho my si nic neděláme. Však my si uděláme Vánoce sami. A tak to také udělali; nic si z toho nedělali, že Vánoce nechtějí být, a nakoupili si vánočních stromečků, ověsili je stříbrem a cukrovím, nakoupili všelijakých dáreků a dali je pod ty stromečky a strojili si štědrovečerní večeře a dělali to všecko tak, jako kdyby Vánoce byly, ačkoliv Vánoce nechtěly být.

Tak to přece nebylo těm Vánocům nic platné, že nechtěly být, když si lidé udělali Vánoce sami.

Ba ne. Vánoce se na všechny ty přípravy dívaly z dálky a řekly si: Jen počkejte, však uvidíte, zda se vám to bez nás tak vydaří, jako kdybychom to byly my.

A také že ano: tyhle Vánoce, při kterých Vánoce nechtěly být, dopadly v tom roce opravdu nějak nanicovatě.

A jaké tedy byly? No, tak jen považte: Hospodyně zadělaly na vánočky, ale vánočky se jim pak rozbředly, že byly placaté jako rohožka přede dveřmi; nebo byly tuhé a brouskovaté jako mýdlo a jako gumová podešev; nebo se jim spálily a byly černé jako uhel. A rybí polévka byla hořká a ryba byla navrchu spálená a uvnitř syrová a měla pětsetkrát více kostiček než jindy. A jablkový závin kuchařky dvakrát solily a nebyl vůbec k jídlu. A krocán – do spíže vlezla kočka a ožrala na něm prsíčka, to nejlepší. A vánoční cukroví jim spadlo na zem a do škopíčku s vodou špinavou od podlahy, zrovna když je nejlépe vypečené vyndávali z trouby.

Ale přece měly děti aspoň stromeček a dárky!

Měly, ale také jak to dopadlo!

Jak?

Svíčky na stromečku vůbec nechtěly svítit, jenom čmoudily a moc to smrdělo. Překotil se na zem a všechno se na něm rozbilo. Cukroví bylo štiplavé. Ořechy byly prázdné nebo červivé. Jablka byla uvnitř shnilá a pomeranče kyselejší než ocet.

A co dárky?

S dárky to také dopadlo špatně. Panenkám se hned odlepily vlásky, spadly jim hlavičky, odtrhla se ručička nebo nožička. U vlaků a aut se hned klukům rozlámala kolečka a nechtělo to jezdit. Děti si nedaly dobře pozor, zamotaly se a šláply si do nádobíčka, rozsedly si kuchyňky, pokojíčky a loutková divadla. Do knížek si umazanýma rukama nadělaly mastné skvrny. Nové šaty si pokecaly inkoustem. Gumové míče jim hned praskly. Na každém dárku se něco pokazilo. A lidé a děti si řekli: To se nám ty Vánoce nepovedly. To nebyly žádné pořádné Vánoce. Musíme se napřesrok polepšit.

A polepšili se? Polepšili se. Lidé byli hodnější, a děti také byly poslušnější a lepší. A na druhý rok se už Vánoce na ně nezlobily a přišly a dopadlo to všechno dobře. A od těch dob už přišly Vánoce každý rok a vždycky na nich bylo mnoho pěkného, rok jak rok, pokud vy, děti, pamatujete.

Aby k nám všem i v letošní roce Vánoce přišly (anebo Slunovrat, nebo nějaká další jim příbuzná alternativa) vám ze srdce přeje redakce Unitářských listů!

JAK PROŽÍT TENTO ČAS?

Rev. Dr. Petr Samojský

Je tento čas něčím zvláštní? Cítíte, že se něco kolem vás děje, že byste vy byli jaksi jiní, než v jiném ročním období? Měli bychom jej prožívat určitým způsobem? Všímám si toho, že lidé jsou tak nějak jiní než jindy. Víc spěchají, jsou víc nervózní a netrpěliví, ale také se víc smějí, jsou vstřícní a vřelejší. Anebo se ale i víc strkají ve frontách na vytoužené zboží, opravdu mám dojem, že kolem sebe vidím i víc agrese. Z toho soudím, že lidé jsou zkrátka emocionálnější, zranitelnější, otevřenější.

Přítom tento čas by nás svým přirozeným řádem věcí měl spíš vést ke zvolnění, k tichu a ke klidu. Tak rád bych si někdy zalezl po vzoru medvěda brtníka do své nory a spal a spal! Jenomže nás čekají Vánoce, a proto si jen málokdo chce umožnit naslouchat hlasu přírody a odpočívat v klidu a pohodě. Raději se honí za vánočními dárky, nakupuje množství potravin a nápojů, shání vánoční stromeček, oprášuje ozdoby a betlém, uklízí, gruntuje, zařizuje spoustu věcí, píše vánoční pohledy a přání do Nového roku a snaží se to všechno stihnout! Proto je tento čas tak uspěchaný!

Jak bychom měli tento čas prožít? Možná spíš v poklidu, v tichu, i za cenu toho, že nesplníme všechno, co je od nás očekáváno? Neměli bychom nechat všeho shonu, nedbat na tempo, do jakého se nás snaží stáhnout vnější svět, a hledat svou formu poklidného prožívání zimního

času? Anebo je dobré následovat proud se vším shonem, gruntnutím a sháněním, protože zkrátka „to se tak dělá“?

Máme každý svobodu věřit podle svého přesvědčení a slavít podle

Vánoce nejsou nějaké datum v kalendáři, jedná se o stav mysli.

Robert Fulghum

svého cítění smysluplnosti věcí. Jde jen a jen o to, aby naše víra byla opravdová a naše skutky opravdu smysluplné. A ta smysluplnost je dána mimo jiné tím, že vím, proč dělám to, co dělám. Někdy vidím, jak v oknech svítí chanukové svíce bez ohledu na to, jestli Chanuka zrovna je či není. A hoří jich tam všech osm. Nezáleží na tom, že to nemá hlavu ani patu, protože zapálení chanukových svící má odpovídat počtu uplynulých dní Chanuky. Lidé si Chanuku prostě přisvojili a adaptovali a zkrátka se jim to

líbí, tak to dělají po svém.

Na Vánocích je celá řada takových věcí, které děláme ze zvyku, třeba prostě proto, že to tak děláme od svého dětství nebo proto, že to dělají všichni ostatní kolem nás. Tak se to prostě dělá. V tom může být smysl. Ale třeba ne ten opravdový?

V roce 1966 Maulana Karenga vytvořil zcela nový svátek zvaný Kwanzaa. Tento svátek je od té doby slaven všemi, kdo si chtějí připomenout

Byly jen jedny Vánoce – všechny další jsou výročí.

J. W. Cameron

řít svůj vlastní svátek, který bych pravidelně slavil a který by mi připomínal hodnoty způsobem, který bych vnímal jako opravdově smysluplný? I to je další možnost, kterou máme teď, na přelomu roku, kdy se Vánoce blíží mílovými kroky a my se ptáme, jak tento čas prožívat.

Vytvářet svoje vlastní svátky, na tom není nic zvláštního ani nového. Vždyť my čeští unitáři jsme inspirovali mnohá jiná duchovní společenství Květinovou slavností! Květinová pro nás dnes patří neodmyslitelně k počátku letního období. Ale co období zimní? Spokojíme se s dnešní zkomercializovanou podobou Vánoc, anebo se pokusíme dát tomuto období nějaký jiný smysluplnější rámec a obsah? Nemusíme. Ale můžeme, a je to nakonec přesně v intencích odkazu našich předků, kteří nás vybízeli k tomu, abychom byli tvůrčí! Abychom praktikovali tvůrčí náboženství, odmítali předsudky a klišé a vyčpělé obřady, a nahrazovali je novými živými a smysluplnými.

Pro mnohé v naší zemi je tento čas nejšťastnějším a nejradostnějším časem v roce. Pro děti, například. Pro rodiny, kde se daří lásce a mohou se sejít v rodinném kruhu. Pro ty, kteří mají svůj způsob života pevně daný

africkou kulturu, ať už žijí kdekoliv na světě. Kwanzaa se slaví sedm dní od 26. 12. každý rok. Kwanzaa se stává velmi populární, a já si říkám, když Maulana Karenga, proč ne já? Proč bych si já nemohl vytvořit

V dávných dobách, kdy se tomuto období ještě neříkalo ‚nákupní sezóna‘, nazývali ho křesťané Vánoci a chodili do kostela; židé mu říkali chanuka a chodili do synagogy; ateisté chodili na večírky a opjeli se. Lidé míjející se na ulicích si pak říkali: „Veselé Vánoce!“ „Veselou chanuku!“ nebo (v případě ateistů) „Pozor na ten sloup!“

Dave Barry

a jsou spokojení sami se sebou po všech stránkách. Jistě i pro mnoho dalších! Ale určitě jsou i lidé, pro které toto období vůbec není šťastné! A jedním z důvodů je, že nemohou být šťastni a radovat se právě proto, že by to mělo být šťastné a radostné období! Oni se radovat nedokážou, protože na ně padá realita jejich světa, jejich bolest, jejich osamění, ztráta někoho milovaného, jejich trápení. A protože toto období je jaksí oficiálně prohlášeno za období štěstí a radosti, tím více na ně jejich trápení doléhá.

Vánoce a Nový rok jsou v naší kultuře významné, měníme své kalendáře a diáře, bilancujeme, uzavíráme symbolicky starý rok a začínáme nový. Kdo v tomto roce ztratil milovanou osobu nebo koho potkalo neštěstí,

Vánoce jsou doba, kdy kupujeme dárky letošního roku za peníze roku příštího.

teď v tomto období to na něho znovu a s velkou tíhou doléhá. Anebo počítá roky, kolik let už uplynulo od jeho ztráty.

i na mnohé, kteří to nemohou nebo nedokáží. Ne proto, abychom sobě radost zkalili falešným soucitem, ale prostě proto, že jsme soucítící lidé. A potkáme-li někoho takového, podejme mu pomocnou ruku vhodným způsobem, který mu trochu štěstí a radosti snad dodá. Budme aspoň v tomto ohledu trochu tvůrčí a změňme své návyky a zvyky, a vyjděme vstříc těm, kteří to potřebují!

Proto když prožíváme toto období radostně a šťastně, pamatujme

Vánoce v mém domě jsou vždy šestkrát nebo sedmkrát zábavnější než jinde. Začneme s pitím brzy, a když se všichni ostatní rozhlížejí po Ježíškovi, my jich už vidíme šest až sedm.

W. C. Fields

Ať už slavíme Vánoce, Slunovrat, Kwanzu nebo se snažíme oslavám vyhnout, pamatujme, že toto období prostě je pro mnohé emocionálně velmi vypjaté. A chovejme se k druhým podle toho.

Ať už máme to štěstí, že máme svůj vřelý láskyplný rodinný kruh, anebo ať jsme třeba osamělí, ať nás život trápí a jen těžko nalézáme radost, udělejme vše pro to, abychom tento čas prožili dobře. Neuzavírejte se do sebe nebo do své rodiny a snažte se otevřít a trávit čas ve společenství druhých.

Zapalte si doma svíčky, protože přirozené teplé světlo plamene nám

připomíná, že každá temnota může být překonána. Vzpomínejte na události minulých měsíců a roků, ale rozhodně nezapomínejte na chvíle krásné a radostné, kdy vaše srdce bylo opravdu šťastné. Napište dopis někomu, koho znáte ale i třeba tomu, koho znáte jen málo, a popřejte mu vše dobré. Pokud se vám chce smát, smějte se. Pokud se vám chce plakat, plačte. Nebojte se plakat, vždyť to je ryzí cit a uzdraví vaše srdce!

A ještě jedna důležitá věc: nepředstírejte! Pokud je pro vás toto období obtížné, nesnažte se je prožívat podle ustáleného klišé. V duchu, jak jsem o tom mluvil před chvílí, zkuste si vytvořit svůj vlastní způsob prožití tohoto období.

Nechť se nám daří tento čas prožít krásně, nechť dokážeme vnímat hlas přírody, nechť v našich srdcích zavládne pokoj a mír. Tak se staň.

VÁNOCE, SANTA NEBO SLUNOV RAT?

V minulých Unitářských listech jsme uvedli výzvu, abyste, milí čtenáři, napsali pár řádků o tom, jak to období prožíváte. Protože v unitářské tradici Vánoce nejsou žádnou „povinností“, ale pouze jednou z možností, jak kdo chceme co prožívat, dali jsme vám slovo vyjádřit se k tématu. Děkujeme všem, kteří své myšlenky a pocity skutečně druhým nabídli a podělili se tak o něco velmi osobního a důvěrného.

Moje vánoce

Moje dětské Vánoce byly obestřeny tajemstvím a očekáváním. Rodiče byli oba unitáři, avšak neprotestovali proti obecně přijímané křesťanské tradici nadělování dárků Ježíškem a ponechali mně bujnou fantazii představit. To se tenkrát prý Ježíšek mihnul na zahradě a jistě již brzy k nám přijde, tvrdívali. Znamenalo to i určitou korekci mé rozjívěnosti a respekt před tím, že by mohl Ježíšek dárky opět odnést. To se skutečně stalo v roce 1939, když Ježíšek očekávanou a dlouho před tím vytouženou koloběžku nenadělil (určitě měl k tomu pádné důvody) a přinesl ji až k mým narozeninám v únoru.

Nepamatuji se, že bych měl nějaký šok když jsem se dozvěděl, že dárky dávají rodiče. Rodiče vždy našli dosti poezie k vysvětlení této pohádky. V té době jsem již chodil do unitářské nedělní školy, kde jsme probírali mnoho dalších biblických pohádek.

Když jsem bral rozum, velmi mě oslovilo drama i poselství narození Ježíše. Těžce jsem nesl krutost

vyhnání svobodné matky Marie za brány města a odmítnutí přístřeší v těžké hodině. V té době maminka očekávala mou sestru a měl jsem doma příklad, co znamená těhotenství. Velkorysost tesaře Josefa, že se jí ujal, jsem velmi oceňoval. Již tehdy ve starověku byli muži, kteří oslněni krásou Marie jí pod různými přísliby pojal, ale o dítě se postarat to ne! A nebylo to ledajaké dítě! Dnes by to nemělo tak lehké, když známe DNA test paternity. Takhle to za skutečného otce odnesl Duch Svatý.

Ale kouzlo vánoc zůstává pro mne i dnes, jednak ve vzpomínkách na krásné dětství ale i s vědomím sounáležitosti s mnohými šťastnými lidmi jakékoliv víry, kteří sedí společně u stolu a dávají průchod těm nejkrásnějším lidským citům jako je láska, přátelství a naděje. Tehdy s pokorou a úctou vzpomínáme na své rodiče. Předvánoční doba je pro mne krásná i v atmosféře mnoha koncertů, kterých se aktivně účastním, ale těším se již na Slunovrat.

Ladislav Pivec

Vánoce

Myslím, že Vánoce mají rádi staří i mladí. Je to trochu jiná doba v roce, kdy snad mají opravdu všichni lidé k sobě blíž. Doba příprav na Vánoce je čas na který se vždy těším. Mám ráda i ten vánoční shon a úklid, aby se vše lesklo jak má být. A pečení cukroví mně dělalo vždy radost. To mně zůstalo dodnes. Cukroví i vánočky pečou pro celou rodinu a všem chutná. Je to všechno zvláštní čas a očekávání, že se opět všichni sejdem. Samozřejmě nejhezčí Vánoce jsou s malými dětmi – ty jejich rozzářené oči a radost u stromečku nic nenahradí. O Vánocích se mají však lidé raději a já bych si přála, aby všichni prožili vánoce v klidu a pohodě a měli se rádi.

Alena Čadilová

Co pro mne znamenají Vánoce?

Na tuto otázku se mi nesnadno odpovídá, jelikož je pro mne rozporná. Poněvadž se nepovažuji za křesťana, nesdílím tu víru, kterou hlásá např. katolická církev; na druhé straně respektuji uchvacující atmosféru vánočních svátků. Proto se o svých protikladných pocitech vyjádřím ve dvou následujících samostatných odstavcích.

Nemohu věřit tomu, že významný prorok, jehož života a učení si velice vážím – Ježíš Nazaretský (po rituálním pomazání zvaný Kristus) – se narodil o Vánocích dne 25. prosince (tj. na den současného svátku „Boží hod vánoční“) v roce 1. Podle biblických líčení toho, jak se o jeho zroze-

ní dozvěděli pastýři, pasoucí svá stáda, se nemohl narodit o Vánocích, kdy i v Palestině je zima a ovce se venku nepasou. Dále podle moderních výzkumů se narodil asi v r. 4 před naším letopočtem. Nemohu také věřit tomu, že byl doslovným Synem Božím, narozeným z panny, a že jeho smrt byla Bohem určenou obětí za náš dědičný hřích. Navíc, biblické zvěsti o jeho „z mrtvých vstání“ si vykládám jinak, (spíše tak, jak to vysvětlují muslimové) a jeho „na nebe vstoupení“ považuji jen za věroučně-poetické líčení. S určitou rezervou přijímám také zvěsti o jeho zázracích a jako unitář samozřejmě odmítám i jeho účast v dogmatu o Trojici. Proto bych mohl jako „kacíř“ (v Boha však pevně věřím) mít vážné důvody nerespektovat oprávněnost slavit Vánoce jako odezvu na skutečně proběhlé události.

Naproti tomu idylické období vánočních svátků na mne působí stejně mohutně, jako na většinu našich obyvatel, ať už jsou věřící, nebo ne. Adventní atmosféra, která toto období navozuje, vánoční přípravy, pečení cukroví, chystání dárků, stavba betlémů, dopisy děť Ježíškovi apod., je pak následována všemi očekávaným Štědrým dnem pod slavnostně ozdobeným stromečkem, neméně slavnostní večeří se smaženým kaprem na talíři, Rybovou Českou mší vánoční „Hej Mistrě“ a poetickou půlnoční mší. Následují dva sváteční dny s vůní purpury na plotně a výročním setkáním všech členů celých rodin v tom nejširším pojetí. Řada náboženských obřadů s doprovázející duchov-

ní atmosférou po staletí inspirovala řadu umělců k vrcholným výkonům. To vše jsou důvody, pro které se – i když nejsem křesťan – na Vánoce těším a jejich idylickou atmosféru rád vstřebávám.

Co říci na závěr? Přeji nejen všem našim unitářským sestřám a bratrům, ale vůbec všem spoluobčanům naší krásné české vlasti pevné zdraví spokojenost a příjemné prožití vánočních svátků.

Otakar Mikeš

Jak prožívám Vánoce

Ke své víře Vánoce a jiné svátky nepotřebuji. V tomto směru je pro mne důležité především učení Ježíše Nazaretského jako mimořádného člověka a zejména pak moudré myšlenky Dr. N. F. Čapka a dalších filosofů.

Ale Vánoce jako období, kdy hodnotíme své zážitky z uplynulého roku a těšíme se na další, oslavuji velmi rád. Proto již počátkem adventu mám připravena blahopřání a skromné dárky pro nejbližší přátele a rodinné příslušníky s novoročním přáním a vybranou moudrostí významného filosofa. Letos to je: „Pravděpodobně nám není dopřáno žít příliš dlouho, zanechme tedy něco po sobě jako svědectví, že jsme žili.“ (Gaius Plinius starší)

V době Adventu navštěvuji výstavy betlémů, benefiční vánoční koncerty apod. Pokud jde o předvánoční úklid, ten nechávám na jaro a m. j. já mám uklizeno pořád. Vánoční pečivo kupuji od Michelských pe-

káren a v pohodě užívám vánoční náladu. Na Štědrý den navštěvuji své nejbližší rodinné příslušníky, se kterými také povečeřím. O půlnoci se vrátím do svého pokojíku, pustím si z magnetofonového pásku Vánoční mši J. J. Ryby a pak už se těším na nejbližší shromáždění v Unitarii.

Zdeněk Vachtl

Čím jsou pro mne Vánoce?

Asi každý si více či méně vědomě v průběhu svého života, s větší nebo menší naléhavostí, položí tuto otázku zacílenou do vlastního nitra. Ta otázka se, myslím, každému z nás opakovaně vrací, jak v průběhu svého bytí přehodnocuje svůj vztah k tomuto období, které v našem kulturním prostředí mělo, má a vždy bude mít svůj časoprostorový význam, dotýkající se snad každé, alespoň trochu vnímavé, lidské bytosti. Ani já nejsem výjimkou v tomto směru a dnes se již mohu z hlediska svého „mírně pokročilého středního věku“ ohlédnout a uvědomit si všelijaké ty proměny mého vnímání vánočního období, jak je přinášel čas.

Vdětském věku jsem prožíval Vánoce jako drtivá většina mých vrstevníků skrze několik báječných dní volna, přírodu plnou sněhu skýtající veškeré možnosti k zimním radovánkám, dny plné pohody, radosti a bezstarostnosti, jejichž středobodem byl pochopitelně Štědrý den s vánočním stromečkem a nadílkou. Okouzloval mě vždy svátečně prostřený stůl a společná večeře.

Krásné byly chvíle čekání na zacinkání zvonečku, volajícího nás k vždy tajuplně se rozzářenému vánočnímu stromku. Jsou to pro mne svaté vzpomínky, jak nám rodiče vždy dokázali připravit sváteční večer, plný tajuplnosti a překvapení. I když jsme byli křesťanská rodina, vnímal jsem už tenkrát, jako dítě, spíše důraz na rodinnou pohodu, atmosféru domova, než na duchovní otázky křesťanských Vánoc. Samozřejmě nechyběly atributy křesťanských vánočních svátků. Mívali jsme, ač evangelická rodina, postavený betlém, přehrávali jsme na starém gramofonu šelakové desky s tradičními koledami, chodívali na Boží hod do kostela, ale i tak, silněji, než vše ostatní, zazníval vždy akcent vzájemné blízkosti. Teprve později jsem si uvědomil, že jsem si tento postoj k Vánocům odnesl i do svého dalšího života. Mnoho se od dob dětství v mém životě změnilo. Stále si ale o Vánocích zdobíme stromeček, dáváme dárečky, posloucháme koledy, Rybovu Českou mši vánoční, i ten starobylý betlém z domova jsem si uchoval jako milou vzpomínku. Nejvíce se však vždy těším na vzájemnou rodinnou pospolitost, na setkávání s kamarády a přáteli, kdy jsme si bližší a kdy si víc než jindy uvědomují hodnotu mezilidských vztahů. To je pro mne to největší, co může toto roční období, nám všem, svými tradicemi zprostředkovat.

Není pro mne vůbec důležité jestli slavíme jakési narození někoho, o kom vlastně ani nevíme kdy přesně se narodil, nebo nějaký důležitý zlom v kosmic-

kém planetárním systému a už vůbec nechápu tyto dny jako období hojnosti na desátou, kdy je třeba vyčerpát, až do mínusu, rodinnou pokladnu.

Přeji vám všem, i sám sobě, ať jsou vánoční dny vždy obdobím, kdy si uvědomujeme, že máme kolem sebe své blízké, bez kterých by náš život byl jen prázdnou pustinou, pro které stojí zato žít a leccos obětovat. Že není důležité porozumnět tajemným hlubinám vesmíru, ale spíše svému srdci a srdcím těch druhých.

Jiří Kloboučník

Vánoce, vánoce přicházejí...

...přicházejí někdy šťastné a dá-li Pán Bůh, tak i veselé. Za ta má uplynulá léta se to střídalo a někdy byly opravdu šťastné a veselé. Je dobře, že v paměti uvíznou právě jen ty!

Rád si někdy vzpomenu na ty první, které byly pro mne i bratra Jiřího překvapením. Dostali jsme pod stromeček naše první brusle. Byly to sice jen tzv. „šlajfký“, ale byly to naše první brusle. Šťastné byly ty následující dny, kdy nás na rybníku Hrušták na sídlišti Kněžská luka, za Žižkovem, učil na nich bruslit náš táta. On totiž bruslit vůbec neuměl. A to byly ty veselé!

Mnoho dalších se střídalo, někdy šťastné a veselé, jindy dost nevýznamné, jindy i smutné. Táta nám zemřel, když mně bylo devět a Jiřímu dvanáct. Když se mně postupně narodily dvě dcerky, podílel jsem se již vždy na jejich radosti a vánoce proto byly šťastné

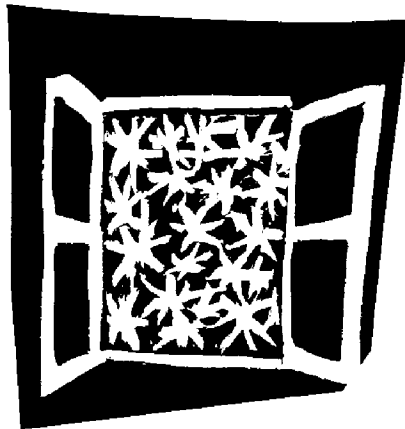
i veselé také pro mne. Jedny mi uvízly v paměti natrvalo. Bydleli jsme tehdy v řadovém domku, kolem kterého byla zahrádka se stromy a byla tam spousta ptáčků, sýkorek, kosů a vrabců. Jednoho vrabečka se nám podařilo odchovat když vypadl z hnízda a tak jsme o Vánocích měli na stromku i živého vrabečka. Byla to, jak se později projevila, samička a ta k nám lítala 4 roky a slyšela na jméno Pepíček. Jednou dokonce přilétla s dvěma mláďaty a v předsíni je krmila.

Největší zážitek jsem prožil o Vánocích, před kterými dcerky hovořily o štěňátku, které objevily u sousedů. Byly tak nadšené, že mne napadlo koupit jim jako dáreček také štěňátko. Koupil jsem jej od chovatele v Poděbradech a byla to fenka hladkosrstého, hnědého jezevčíka. Z papírové krabice jsem udělal psí boudičku a na Štědrý

den dopoledne jsem štěně přivezl. Až do večera jsem je dokázal před dcerkami utajit, pod stromeček jsem umístil boudičku se štěňátkem.

Po večeri jsme šli ke stromečku pro dárky a je těžké popsat překvapení, radost a jásot dcerek, když se boudička pohnula a Garinka, jak jsme ji pojmenovali, vystrčila čumáček ven. Dalšími dárky jsem nemohl dcerkám způsobit větší radost. Po celý Štědrý večer ji měly střídavě na klíně. Garinka první dny a noci plakala a tesknila po mámě a tak jsem ji měl několik nocí ve vedlejší posteli. Manželku jsem dočasně odstěhoval do přízemí. Garinka mne od té doby přímo zbožňovala a dávala to najevo psím způsobem. Tuto vzpomínku jsem ze své paměti nevymazal až do současné Pětaosmdesátky a dokážu si ji vždy v mysli vybavit.

Jan Pichrt

VÁNOČNÍ PŘÍBĚH - SMUTNÝ OSUD VÁNOČNÍCH STROMEČKŮ

Josef Hurta

Byl mrazivý lednový večer. Vracel jsem se domů. Ulice byla prázdná. Děti už dávno odešly domů, kde u teplých kamen sušily kombinézy a ponožky promočené od sněhu. Všude bylo ticho, jen pod nohama vrzal sníh. Vtom jsem zaslechl v šumění větru nějaký vzdech. Zastavil jsem se a pomalu se rozhlížel. Napravo stála řada popelnic. A za nimi ležely dva vánoční stromky, ještě plné ozdob. Smrček a jedlička. Zdálo se mi, jakoby si spolu vyprávěly:

„Ležíme tu mezi smetím,“ šeptal smrček.

„Máš pravdu,“ odpověděla smutně jedlička.

„Proč vlastně ztrácíme svůj mladý život? Jen proto, aby mě ozdobili cukrovím, svíčkami a jinými věcmi? To se na mě měli podívat, když jsem rostla v lese. Byla jsem mnohem krásnější než teď. Třeba když na mé větve napadl sníh a zasvitlo na mě slunce, nebo v noci měsíc, byla jsem samé stříbro. V létě jsem měla každé ráno na sobě perlový náhrdelník z ranní rosy. Mnohokrát pod mými větvemi přespala zvířátka i ptáci. Chránila jsem je před deštěm i mrazem. A teď končím svůj mladý život. Proč, smrčku, proč, odpověz mi...“

„Vzpomeň si, jedličko,“ vypráví smrček, „jak jsme rostli na tiché lesní stráni. Hledali jsme každý sluneční paprsek pro svůj život. Závodili jsme mezi sebou, kdo bude vyšší. Stále jsem se točili za sluncem. Když začalo dříve zapadat a dny se krátili, byli jsme smutní. Krásné podzimní listí opadalo a stromy usnuly. Jen my jsme zůstali zelení a čekali na lepší dny. A když se vrátily, vítali jsme každý den s úsměvem. Těšili se na každý teplý paprsek, až se všechno kolem nás obléklo do nových šatů. Za tichých letních večerů jsem z vyprávění stoletých stromů dověděl se starou historii:

Už za dávných dob při pozorování oblohy přišli moudří lidé na to, že se slunce na své dráze sklání k obzoru, nebo zase vystupuje zpět. Nazvali to letním a zimním slunovratem. Byli zvyklí uctívat slunce jako boha života. Letní slunovrat nazvali umírání boha slunce, zimní slunovrat slavili jako vzkříšení boha slunce. Měli při tom velké slavnosti. V lese si vyhlédli velký

strom, ozdobili ho a tančili kolem něho, jedli a pili i několik dní a nocí. Římané tento den nazvali saturnáliemi. Udělali velké hody. Zastavili všechny války. Otroci nemuseli těžce pracovat a byli obsluhováni svými pány. Rozsvítilo se mnoho svíček, aby bylo všechno slavnostnější. Po skončení saturnálií všechno skončilo. Lidé pokračovali ve válkách, otroci byli nuceni zase těžce pracovat. Život lidí šel postaru, ale strom, poté, co posloužil, mohl žít dál a dál se radovat ze slunce.

Starý dub tehdy vyprávěl, že za časů, kdy byl Ježíš na této zemi, se mnoho změnilo. Ti, kteří v něho uvěřili, přestali dělat tyto pohanské slavnosti. Narození svého spasitele neoslavovali. Nevěděli ani, ve kterém měsíci se narodil. Až později někteří udělali mnoho změn. Na den zimního slunovratu dali narození Ježíše v Betlémě. Tak se mnozí pohané mohli stát snadno křesťany bez změny svých zvyků. A ještě později někdo přišel na to, že by mohl uřezat v lese malý stromek, doma ho ozdobit a dát pod něho výjevy z Betléma. Aby to bylo radostnější, přidali tam dárky. Tam někde začíná naše tragédie, jedličko. Od té doby mnoho našich kamarádů ztratilo život.“

„Říkáš, že oslavovali narození Ježíše?“ ptala se jedlička. „To je divné. Když jsem stála několik dní před Vánoce na balkóně, chodilo kolem mě mnoho lidí. Všichni nosili velké nákupní tašky a při hovoru říkali, že nesou „Ježíška“. Když jsme se podívala do tašek, viděla jsem tam samé balíčky, alkohol a cigarety. Bylo mi z toho nějak smutno.“

K tomu příběhu si dodejme vlastní malé zamyšlení, co vlastně přesně potřebujeme k dosažení pocitu radosti, pohody a štěstí, čím vším je podmiňujeme. Kolik kaprů je obětováno na oltář našich zvyků? Kolik stromečků je podříznuto, aby o pár dní později leželo na ulici jako doklad naší konzumní doby? Kolik výrobků je vyrobeno? Kolik jídla vyplýváno? Dokážeme slavit v duchu, a v duchu nacházet uspokojení, radost, pohodu a štěstí, anebo k nim potřebujeme tolik vnější stafáže? Dokážeme odolávat manipulaci okolí i vlastních zvyků?

BALADA VÁNOČNÍ

Jiří Blucha

Těkavá hvězdička vleče mé tělo
v plamenech pouště, kde chvílemi sněží.
Pak se vše vzdaluje, šediví, mizí...

Přemáháš břemeno mateřské bázně.
Bráníš své naděje minulých roků.
Strnule odmítáš s rukama na uších
přijmout mé loučení v synkopách vzdechů.
V zoufalých představách zamykáš dveře.

Teprve nad ránem zvěstuje úsvit
končící století prožité strážně.
Zhasínáš hromničku. Poklekáš těžce,
koledou horoucně děkuješ Bohu.
Slzavým polibkem probouzíš synka,
když se v tvé náručí narodil znovu.

SLUNOV RAT PŘINÁŠÍ NADĚJI

V čase, kdy nebe je ztemnělé, zakryto mraky a zem dříme zimním spánkem, vzpomínáme na slunce. Daleko jsou dny, kdy jsme se skrývali před jeho paprsky do stínu a před horkem parných letních dnů do chládku domu. Jsme v roční době, kdy příroda odpočívá. Slunovrat je však znamením, že slunce již začne nabírat na síle; pomalu sice, ale jistě.

Pamatujme, že i v našem srdci dříme symbolické slunce. Třeba právě teď je čas na to, abychom jeho svit posílili, abychom mu dodali podporu a umožnili mu, aby jeho svit prostoupil nejen náš život, ale i životy našich blízkých!

Čím méně je slunce v přírodě kolem nás, tím více ho mějme v sobě, a tím více jím štědře osvěcujme náš svět. Nechť světlo v nás nám dává naději, že do každé temnoty vstoupí světlo, že každá zima bude překonána jarem.

ps

PRO VAŠE POVZBUZENÍ

Karel Hašpl

Ve vesmíru můžeme pozorovat nekonečný počet proměn. Velká část jich uniká našemu pozorování. Mnohé formy jsou si nepodobné a nikdo by na první pohled nehledal mezi nimi nějakou spojitost. Ale spojitost tu je. Tou spojkou je ono prapodstatné, co leží v základech každého jsoucna. Tím je Bůh. A tento Bůh se rozdává všemu: zevnímu i vnitřnímu, rozdává se každému atomu hmoty, rozdává se všem základům a pralátkám, nám třeba ještě neznámým, ale je také v projevech každého života. Své projevy mění. Sám zůstává v podstatě týž: nekonečný a věčný.

Ve vesmíru nejsou ztráty, které by se mohly dotýkat podstaty, jsou jen ztráty podob, přechodných forem. Ale forma není základem. Tělo člověka je formou, základnou je, co tělo udržuje pohromadě, co si je stále organizuje, co si je stále mění, upravuje a doplňuje, co mu pomáhá k neustálému růstu, kterému říkáme vývoj. Toto základní je částí Boha a jako takové věčné a nesmrtelné.

LETEM UNITÁŘSKÝM SVĚTEM

POHLED DO INDIE

V Indii je 27 unitářských obcí a čtyři místní skupiny. Nejvíce obcí je soustředěno v oblasti zvané Khasi Hills. Indičtí unitáři byli až do doby nedávné de facto izolováni od zbytku unitářského světa od dob, kdy unitáři přestali vyvíjet misijní činnost (na přelomu 19. a 20. století). V současné době se snaží dosáhnout zvýšení profesionalizace duchovního vedení, což obsahuje m. j. adekvátní odborné vzdělání pro duchovní.

PREZENTACE BRITSKÝCH UNITÁŘŮ

Unitáři ve Velké Británii změnili radikálně podobu své internetové prezentace. Jejich stránky jsou výstižné a ilustrativní, obsahují zajímavé texty o unitářské tradici, teologii a spiritualitě, najdete tam také i odkaz na zpravodajství BBC, které se zabíralo problematikou unitářství v různých ohledech. Pokud vládnete aspoň částečně angličtinou, jejich stránky jsou na adrese www.unitarian.org.uk.

ZPRÁVY Z ÚSTŘEDÍ NSČU

V den státního svátku 28. 10. 2009 jsem se jako vedoucí tajemník s manželkou za unitáře zúčastnil slavnostního večera ve Španělském sále na Pražském hradě. Já i má žena jsme tak měli jedinečnou možnost alespoň krátce pohovořit s válečnými veterány a s některými osobnostmi českého politického a duchovního a kulturního života. Poděkoval jsem premiérovi Fischerovi za to dobré, co pro naši zem doposud vykonal. Rovněž jsme hovořili s římskokatolickým arcibiskupem Otčenáškem, který se o unitáře velmi zajímal, a dokonce nám všem posílá své požehnání. Nebo alespoň těm, kterým to jako unitářům nebude vadit a přijmou ho...

Mirek Katzl, vedoucí tajemník NSČU

UDÁLOSTI, KOMENTÁŘE

KAŽDÝ ČTVRTÝ ČLOVĚK NA SVĚTĚ JE MUSLIM

Skoro každý čtvrtý člověk na světě vyznává islám. Plyne to z výzkumného projektu organizace Pew Forum. Na světě v současnosti žije 1,57 miliardy muslimů. Čísla jsou vyšší než sociologové dosud předpokládali. Z 6,8 miliardy lidí na Zemi jich 23 procent vyznává islám. Přesto je muslimů méně než křesťanů. Podle zprávy z roku 2005 se mezi křesťany počítá 2,25 miliardy lidí. Velký počet muslimů (celkem 317 miliónů) žije v nemuslimských zemích. Například v Etiopii je jich 28 miliónů, v Číně 22 miliónů, v Rusku 16 miliónů a v Tanzanii 13 miliónů. Více než 60 procent muslimské populace žije v Asii. Počet muslimů prudce roste v Rusku, kde je jich více než v Jordánsku a v Libyi dohromady. V Evropě žije celkem 38 miliónů muslimů, tvoří v současnosti pět procent populace Starého kontinentu. Čtyři milióny jich žijí v Německu, což je více než v Libanonu. Zatímco v západní Evropě vyznávají islám přistěhovalci, v Albánii, v Kosovu v Rusku jde o místní obyvatele. V obou Amerikách žije 4,6 miliónu muslimů, polovina z nich v USA, kde ale tvoří jen osm promile populace. V Kanadě žije 700 000 vyznavačů Alláha, kde tvoří dvě procenta populace.

podle CNN

POHLED NA MUČICÍ NÁSTROJ

Od dob vlády fašistického režimu platí v Itálii zákon, který vyžaduje umístění křížů v italských státních školách. Třebaže podle konkordátu podepsaného v roce 1984 už katolická víra není italským státním náboženstvím, kříže ve školách visí doposud. To není praxe ale pouze Itálie, i v jiných zemích je tomu podobně. Až Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku nedávno rozhodl, že vyvěšování křížů v italských státních školách je porušením svobody náboženského vyznání a vzdělávání. Tento verdikt, který by mohl vést k revizi používání náboženských symbolů ve státních školách v celé Evropě, vyvolal důrazně odmítavou reakci katolické církve a italské vlády, která proti němu ihned podala odvolání. U nás tyto spory máme snad již za sebou, můžeme nahlédnout do záznamu o podobném „křížovém“ konfliktu v Mostech u Kunžaku z roku 1920. „Stávkovali tam r. 1920 občané proto, že byl z učeben odstraněn kříž, a na protest neposílali půl roku děti do školy, až na některé výjimky. Tamější řídící uči-

tel Antonín Rod v důsledku toho zažádal o přeložení. V Mostech se pak střídali kunžačtí učitelé. Zajímavé je, že z nařízení zemské školní rady byl nucen učitel František Havlas, který v té době učil v Mostech, zavěsit v mosteckých učebnách kříž; aby však byla dokumentována rovnost všech náboženství, byly tam zavěšeny též odznaky všech známých církví: kalich českobratrský, desatero Mojžíšovo, dvojitý kříž pravoslavný, půlměsíc mohamedánský i maceška Volných myslitelů.“ (Kunžak, kronika obce, strana 64) V naší zemi dnes naštěstí děti vystaveny pohledu na krutý mučičí nástroj být nemusí. Musí se však smířit s pohledem na portrét pana prezidenta Klause.

NÁRYS DĚJIN UNITÁŘSTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH

Drahoň Špale - 19. část

Norbert Fabián Čapek a vznik Náboženské společnosti čs. unitářů

Třebaže unitářství je v základu racionalistické, okrajově se v něm projevují mystické tendence. Obojí je totiž vnitřně příbuzné, vzájemně se doplňuje a vyrovnává. Mystikou se zde ovšem nerozumí nějaké náboženské tmářství, prostoupené exaltací a vizionářstvím, které hledá, jak rychle a snadno doletět do nebe, nýbrž náboženské zaměření a zkušenosti, plynoucí z názoru o podstatné jednotě Boha, světa a člověka. Mystika je totiž spřízněna s filozofickým monistickým názorem, který staví na jednotě veškerenstva, a založena na přesvědčení, že Božství je totožné s kosmickým řádem a že je možné, aby lidský duch na základě své spřízněnosti s Božstvím, pronikl duchovním soustředěním jednotu všeho jsoucná a vešel do kontaktu s Bohem.

Jiným unitářům je toto osobní mystické vědomí cizí a jsouce zaměření méně citově, soustřeďují se spíše na rozumový způsob proniknutí do podstaty jsoucná a vyhovuje jim více filosofie. Další se pak orientují třeba více biblicky. Nikomu nejsou pro to činěny potíže a nikdo není obviňován z „hereze“.

Unitářství bylo vždy vzdáleno veškeré exkluzivity a proto v něm nacházelo duchovní azyl i mnoho příslušníků jiných církví, kteří se z nějakých důvodů se svou církví rozešli. Dnes bychom se tu setkali např. i s členy někdejší Obce křesťanů, nebo Swedenborgiány, z nichž někteří přestoupili k unitářství, protože tu našli alespoň částečně příbuzné prostředí a hlavně přátelské ovzduší, prosté vši neshášenlivosti.

Takový je asi přítomný duchovní profil československého unitářství. Je jistě poznamenán v nitru určitými názorovými odlišnostmi a různostmi, nikoliv však frakcionářstvím. Lépe tuto situaci vystihneme, když řekneme, že jde o jednotu v mnohosti; jednotu, kterou tvoří množství individualit, spjatých týmž úsilím a týmž cílem.

Ohlédnutí za autorem a jeho dobou

Kniha Nárys dějin unitářství v českých zemích byla původně dizertační prací Drahoň Špaleho, který studoval

na unitářského duchovního. Práce také proto nesla podtitulek Písemná práce z oboru církevních dějin vypracovaná k II. odborné zkoušce ve studijním roce 1954-55. Hlavním cílem Špaleho studie bylo zdokumentovat historické kořeny unitářství v českých zemích, a tak ukázat na prameny, které jsou v kontextu světového unitářství neznámé. V tomto směru to byl první pokus takového rozsahu.

Drahoň Špale byl pro české unitáře velkou nadějí. Po ukončení studií a ordinaci na duchovního Náboženské společnosti československých unitářů byl umístěn v obci unitářů v Brně. Jeho duchovenská práce však netrvala dlouho, Drahoň onemocněl a následně 23. 9. 1957 zemřel. Uvádíme zde proslov duchovního Karla Hašpla při posledním rozloučení s Drahoňem Špalem. Ten je dokladem citů, které unitářské společenství vůči Drahoňovi cítilo při vědomí jeho ztráty.

Vážení přátelé,

z vůle Nejvyššího odchází z našeho středu náš milovaný bratr Drahoň. Hluboce jsou zasažena naše srdce a marně se pokoušíme vystihnout, proč vadne tento krásný květ, který se teprve rozvíjel, proč končí tak slibný a nadějný život, proč je z brázdy boží odvolán rozsévač, který tak svědomitě, pilně a obětavě plnil své poslání. Vždyť jej Bůh obdařil výjimečným nadáním, popřál mu vyrůst v šlechtného člověka a Drahoň zachoval svatyni svého těla i duše v tak zářivé čistotě. Proč dotlouklo srdce, které hořelo hřejivým

plamenem lásky k lidem i Bohu, proč umlkly rty, z nichž nevyšlo křivé slovo, slovo, které by ranilo, ale naopak, z nichž splývala slova útěchy povzbuzení, posily, odvahy a potěšení? Proč? Kde je správná odpověď, kde je pravdivá a uspokojující odpověď?

Na chvíli se nám zdá, že není odpovědi, zmocňuje se nás i pochybnost o smyslu života, o spravedlnosti i o Lásce Nejvyšší. Což má tato velká bolest smysl, což i v tomto projevu je boží Moudrost a Láska? Prostý rozum, logickými úvahami bychom nikdy nedospěli k uspokojivým odpovědím na tyto otázky, protože jsou to otázky, které se dotýkají tajemství, kam nemůže proniknout náš lidský rozum. K těmto tajům může pronikat jen naše srdce, tušením a na perutích víry. A je to toto tušení, které nám napovídá, že nic se neděje bez vůle Nejvyšší, že všechno má svou zákonitost, že každá životní brázda má svůj smysl. Svým krátkým životem nám pověděl víc, než projeví mnohý dlouhý život. Svým charakterem, svou dobrotou, čistotou srdce, krásou své osobnosti, ušlechtilostí své povahy nám ukázal, co všechno možno učinit z lidského života, jestliže člověk žije podle vůle boží v souhlase se zákonitostí Nejvyššího, když člověk zůstává věrný poslání, které mu Nejvyšší svěřil. Věřím, že přicházíme do tohoto života, abychom vnitřně vyrostli k vyšším stupňům.

Někdo se vyvíjí pomaleji, jiný rychleji. Někdo se dopouští chyb a omylů a trvá mu to dlouho než splní daný úkol. Jiný se vyhýbá chybám a omylům,

pracuje svědomitě, poctivě a pilně. Dokončí rozvoj své duše dříve. Je proto způsobilý rychleji postupovat k vyšším metám. Drahoň byl na takové duchovní výši, že jsem si často myslel, že se pro tento svět, plný úskoků, nízkostí a zloby ani nehodí, že je příliš dobrý pro tuto zem a že by si zasloužil lepší a vyšší sféry života. Kdo z nás může s jistotou říci, zda tu nejsme u kořene pravdy. Možná, že náš drahý a milovaný Drahoň, osvobozený od tíhy křehké tělesnosti, kdyby mohl promluvit naší řečí, řekl by: „Moji milovaní, bratři, sestry, mamičko, tatínku, všichni, koho jsem měl rád a kdo jste měli rádi mně, nenaříkejte. Vidím, co Vám je ještě skryto. Prožívám, co tělesně nikdo prožít nemůže, vždyť víte, že nic se nemůže ztratit, co jednou existovalo. Já jsem byl, a proto jsem a budu. Z rukou božích se nic neztrácí, v rukou božích se všechno jen mění a mění se k lepšímu a vyššímu. Jsem na nové scéně života věčného, stojím u nového pluhu a na počátku nové brázdy a nového rozletu. Přejte mi štěstí přátelé, obloha se rdí jítrem, slunce mé zašlo nad místem, kde jsme spolu kráčeli, ale vyšlo za novým obzorem.“

A proto, milí přátelé, zamýšlejme se nad tajemstvím této záhady života a dívejme se s vděčností na obraz Drahoňův, který si neseme každý z nás v srdci. Budme vděční, že nám Bůh dopřál poznat posla božího, že jeho prostřednictvím se nás dotklo to božské, které z jeho bytosti tak jasně zářilo. Kéž nás posiluje každá vzpomínka na Drahoňe, kéž nám zůstane vzorem a tak nejlépe

uctíme jeho památku.

Loučím se s Tebou, můj drahý, oddaný můj žáku, má velká naděje, příteli a spoludělníku na lánech božích. Loučím se s Tebou za všechny Tvé spolupracovníky duchovního kolegia, za celou naši náboženskou společnost, za Tvé osiřelé členy brněnské obce, za děti, které jsi učil, za mládež, kterou jsi vedl, a za Tvoje nejbližší a nejdražší Tvé rodiny. Loučím se s Tebou Drahoňi v pevné víře, že smrtí pouť života nekončí, že v Bohu zůstáváme na všech cestách a že jednou se opět shledáme. Bud' s Bohem a na shledanou.

Vzhledem ke kvalitě textu, ale i k významu Drahoňe Špaleho a zároveň k uctění jeho památky vydá v příštím roce Náboženská společnost českých unitářů tuto jeho práci i navzdory jejím nedostatkům. Práce Drahoňe Špaleho byla totiž zjevně dokončena jen v podobě nutné k odevzdání a splnění zkoušky. Rozsahem a hloubkou probádaných zdrojů předčila požadavky, po technické stránce má však mnohé nedostatky. Kdyby Špale nezemřel, jistě by v ní pokračoval a text by došel mnohých dalších úprav, doplnění a upřesnění. Bez nich jeho práce vykazuje mnohé technické závady: některé poznámky nejsou přesné, chybějí jména autorů nebo názvů knih, často není uvedeno vydání knihy, někdy dokonce není na pramen odkázáno vůbec nebo není správný. Při zvažování rozsahu korektur ale bylo zřejmé, že odstranění všech těchto problémů by si vyžádalo provedení poměrně rozsáhlých oprav

a bylo by nutné často zasahovat i do samotného textu. Proto bylo od důsledných faktografických korektur nakonec upuštěno a rozhodnuto, že kniha bude vydána se základními korekturami jazykovými. Poznámky i samotný text byly doplněny a upřesněny pouze v nezbytné míře, jako jména autorů a podobně.

Knihla také vypovídá o době, ve které byla napsána. Na některých mís-

tech můžeme tušit vliv marxisticko-leninistické propagandy padesátých let na semináři, kde autor studoval, jinde můžeme cítit autorovy ještě příliš mladistvé osobní ideály. Nicméně kvality knihy mnohonásobně předčí její nedostatky, a proto čtenář jistě ocení, že jeho knihovna bude obohacena o takový rozbor historického pozadí českého unitářství.

Petr Samojský

Duch Santa Klause nenosí červený plášť

Patty Hansenová

Uvelebila jsem se vedle táty na předním sedadle našeho starého pontiaku, protože ve čtvrté třídě to byla móda sedět vpředu. Táta jel do města nakupovat a já jela s ním. Ale spoň to si myslel – ve skutečnosti jsem potřebovala vyřešit jednu věc, která mi už několik týdnů vrtala hlavou, a teď jsem měla první příležitost s ním být o samotě, aby to nevypadalo moc nápadně.

„Tati...“ začala jsem. A zmlkla.

„No?“ opáčil.

„Děcka ve škole mi tvrdí něco, čemu nemůžu věřit.“ Cítila jsem škuřání na spodním rtu, jak jsem se snažila zadržet slzy, které mi hrozily vytrysknout z koutku pravého oka, které vždycky chtělo brečet nejdřív.

„Co to je, beruško?“ Věděla jsem, že má dobrou náladu, když mě oslovuje takhle něžně.

„Děti tvrdí, že Santa Klaus neexistuje.“ Polkla jsem. Jedna slzička mi uklouzla. „Říkají, že jsem hloupá, když ještě věřím na Santa Klause... že je to jen pro prťata.“ Slza vytryskla i z levého oka.

„Ale já věřím tomu, cos mi řekl ty. Že Santa existuje. Vid' že existuje, táto?“

V tuhle chvíli jsme projížděli po

Newell Avenue, což tenkrát byla dvouproutová silnice lemovaná duby. Když jsem domluvila, táta se na mě zkoumavě otočil. Zajel na kraj silnice a zastavil. Pak vypnul motor a přisedl si blíž ke mně, holčičce, tiše se choulící v koutku.

„Děti ve škole nemají pravdu, Patty. Santa Klaus Existuje.“

„Já to věděla!“ oddechla jsem si úlevně.

„Ale ještě něco ti o Santa Klausovi musím říct. Myslím, že už jsi dost stará na to, abys porozuměla tomu, co se ti chystám sdělit. Jsi připravena?“ Tátovy oči teple svítily a tvář měla něžný výraz. Věděla jsem, že půjde o něco vážného a byla jsem připravena, protože jsem mu plně důvěřovala. Nikdy by mi nelhal.

„Kdysi dávno existoval jeden člověk, který cestoval po světě a kudy šel rozdával dárky všem dětem, co si to zasloužily. V různých zemích měl různá jména, ale v srdci měl to, co je ve všech jazycích stejné. V Americe mu říkáme Santa Klaus. Je to duch bezvýhradné lásky a touhy vyjádřit ji tak, že někomu ze srdce dáme dárek. Když dospěješ do určitého věku, uvědomíš si, že opravdový Santa Klaus není stařec, který v před-

večer Vánoc leze komínem. Opravdový život a duch tohoto kouzelného elfa je navždy v tvém srdci, mém srdci, mamčině srdci a srdcích a myšlenkách všech lidí, věřících v radost, kterou přináší dávání druhým. Opravdový duch Santa Klause je to, že umíš dávat, a ne, že něco dostaneš. Když to pochopíš a přijmeš, stanou se Vánoce ještě magičtějšími, protože si uvědomíš, že kouzlo pochází z tebe, když Santa Klaus žije ve tvém srdci. Rozumíš, co se ti snažím říct?“

Zírala jsem předním oknem a plně jsem se soustředila na strom před námi. Bála jsem se podívat na tátu – člověka, který mě celý život říkal, že Santa Klaus opravdu existuje. Chtěla jsem v něj věřit stejně jako loni – že Santa je velký tlustý elf v červeném plášti. Nechtělo se mi polknout pilulku dospělosti a vidět věci jinak.

„Patty, podívej se na mě.“ Táta čekal. Otočila jsem hlavu a podívala se na něj.

Táta měl taky v očích slzy – slzy radosti. Tvář mu svítila světlem tisíců galaxií a já uviděla v jeho očích Santa Klause. Opravdového Santa Klause. Toho, co dlouho a pečlivě vybíral věci, které jsem, od té doby, co jsem přišla na tuto planetu, vždycky chtěla k Vánocům. Ten Santa, který snědl mé pečlivě vyzdobené cukroví a vypil teplé mléko. Santa, který pravděpodobně snědl i mrkev, kterou jsem přichystala pro soba Rudolfa. Santa, který – přes nulové technické nadání – sestavoval kola, vláčky a další různě

véci celé ty hodiny radosti vánočního rána.

Došlo mi to. Pochopila jsem radost, sdílení, lásku. Táta mě k sobě přitáhl a vše objal a zůstali jsme tak hodně dlouhou dobu. Oba jsme plakali.

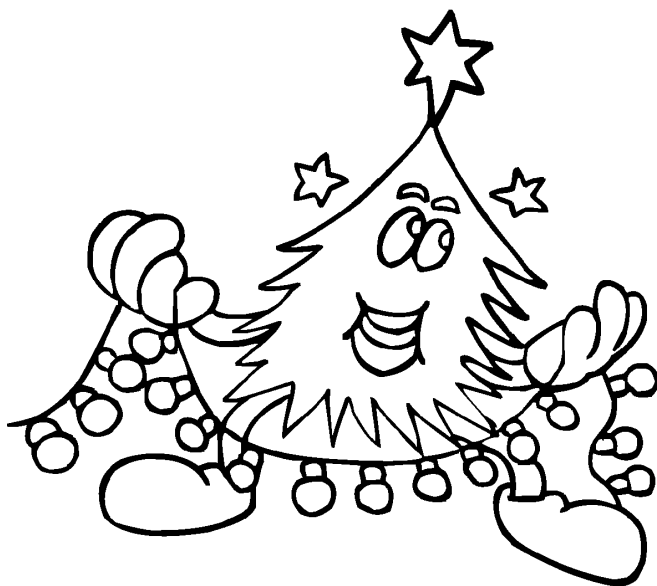
„Teď patříš do zvláštní skupiny lidí,“ pokračoval táta. „Od této chvíle se budeš podílet na radosti Vánoc, každý den v roce, nejen na jediný den. Od této chvíle žije Santa Klaus v tvém srdci stejně jako v mém. Teď je na tobě plnit jeho úkol dávat, protože duch Santa Klause žije v tobě. Tohle je jedna z nejdůležitějších chvil v tvém životě, protože teď víš, že Santa Klaus nemůže existovat bez lidí jako jsem já a ty, protože jen v nich žije dál. Myslíš, že to dokážeš přijmout?“

Srdce se mi dmulo pýchou a cítila jsem, že mi oči žhnou vzrušením: „Samozřejmě, tati. Chci, abych ho měla v srdci stejně jako ty. Mám tě ráda, táto. Ty jsi ten nejlepší Santa, co kdy na světě žil.“

Až přijde doba, kdy budu vysvětlovat existenci Santa Klause svým dětem, modlím se k duchu Vánoc, abych byla stejně výmluvná a milující jako můj táta onoho dne, kdy jsem se dozvěděla, že duch Santa Klause nenosí červený plášť. A doufám, že to přijmou stejně jako já toho dne. Plně jim věřím a myslím, že mě pochopí.

HUMOR SOLÍ ŽIVOTA

**Unitář praktikuje tvůrčí náboženství,
nebojí se měnit zvyky,
zaběhané stereotypy.
Své pohodlí neváhá obětovat ve snaze
dojít pravdy a krásy.**

Malý pětiletý chlapeček se ptá maminky: „Mami, mami, co dostanu letos pod stromeček?“ „No, to máš tak, zlobil jsi a nedostaneš asi vůbec nic. Leda že bys napsal Ježíškovi, že budeš celý příští rok hodný.“ Tak chlapeček se zavře do pokoje, a začne psát: „Milý Ježíšku, slibuji ti, že budu celý příští rok hodný...“ Chvilí se na to kouká, pak to roztrhá a začne znovu: „Milý Ježíšku, slibuji ti, že budu celý příští měsíc hodný...“ Zase to roztrhá a tak pokračuje ke dni, půlnoci, hodině, až nakonec rezignuje. V neděli jde s maminkou do kostela a tam ukradne sošku Panny Marie. Přejde domů, položí před sebe sošku a začne psát: „Ježíši, jestli chceš ještě někdy vidět svou maminku...“

“Zajímá vás, jak já, jakožto znovuzrozená buddhistická transcendentalistka slavím Vánoce?”

Takhle: postavím si vánoční stromeček přímo vedle buddhistického meditačního oltáře, na krucifix zavěším tibetské modlitební vlajky. U mě doma je dost prostoru pro Ježíše, Buddhu, Santu i zenové mistry.

To je, cesta jak já, jako nepraktikující křesťanka a praktikující nebuddhistka nacházím radost a pokoj ve svém srdci.”

/L/